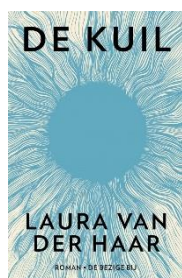

De kuil

Laura van der Haar

De Bezige Bij

285 pagina's / € 23,99

Extra tips en achtergronden bij het Leesclubdossier in Boekenpost 187

Over het boek

Twintiger Kasja werkt tijdelijk in een pannenkoekenrestaurant in een bos. Ze heeft al zeven jaar een relatie met Lennart, wiens zusje Meijke in het bos uit een boom gevallen is (of is gesprongen) en in coma ligt. Terwijl Kasja zich laat inpalmen door de twintig jaar oudere, rijke projectontwikkelaar Charles die ze ontmoet in het bos, trekt Lennart vaak het bos in om aanwijzingen te vinden voor wat met Meijke is gebeurd. Beiden raken steeds meer uit hun evenwicht.

De kuil laat zien hoe mensen door een obsessie kunnen ontsporen. Lennart is alleen nog maar met het ongeluk van Meijke bezig, verliest de realiteit uit het oog en krijgt waanideeën. Kasja is geobsedeerd door Charles. Het verhaal bestaat uit vier delen die als titel het jaargetijde hebben waarin dat deel zich afspeelt. Het perspectief ligt om en om bij Kasja (als ik-verteller) en Lennart ('zijn' hoofdstukken hebben een personale verteller).

Over de auteur

Na wat mislukte studies vond Laura van der Haar (1982) de opleiding die haar paste in de studie archeologie. Naast werk op haar vakgebied, schreef ze onder andere satirische teksten voor *De Speld* en werd ze in 2012 Nederlands kampioen Poetry Slam.

Haar debuut, de dichtbundel *Bodemdrang* (2014), en de roman *De kuil* (2023) sluiten aan bij haar liefde voor archeologie: de bodem speelt in beide een grote rol. Tussen deze titels in verschenen de romans *Het wolfgetal* (2018) en *Een week of vier* (2020), de bundel *Loslopen* (2019), over de belevenissen tijdens het wandelen met haar hond, en het samen met Martijn Manders geschreven non-fictiewerk *Rooswijk 1740*.

De website van Laura van der Haar

lauravanderhaar.com

Discussietips

1. Welk beeld heb je gekregen van de jeugd van Kasja en van Lennart en van hun relatie?
2. In de roman wisselen hoofdstukken vanuit Kasja (verteld in de ik-vorm) en vanuit Lennart (geschreven vanuit een personale verteller) elkaar af. Welke verhaallijn/welk perspectief vond je het meest geslaagd?
3. Kasja en Lennart belanden beiden in een crisis. In hoeverre ligt er een vergelijkbare oorzaak aan ten grondslag?
4. Waar komt Lennarts fascinatie voor het 'bodemleven' vandaan? Hoe kijkt hij naar de aarde in relatie tot de mens?
5. Bij de eerste twee ontmoetingen van Kasja met Charles doodt deze achteloos een insect. Wat laat Van der Haar hiermee zien? Hoe was je eerste indruk van Charles en in hoeverre ging je anders over hem denken nadien?
6. Kasja doet een aantal uitspraken in de roman die aangeven dat ze zich graag laat sturen: 'Iemand die tegen me zei hoe ik ik dingen aan moest pakken'; 'Een meisje dat volgt'; 'Iemand die me klein maakt, die me reduceert tot vragend, wachtend meisje'. Hoe kijk je naar haar? Hoe is ze zo geworden?
7. Vind je het voorstelbaar dat Kasja valt voor Charles? Is er sprake van misbruik in hun relatie?
8. Welk idee heeft Lennart over de val van Meijke uit de boom? Wat denk jij dat er is gebeurd?
9. In interviews zegt Laura van der Haar dat ze van het bos ook eigenlijk een personage wilde maken. In hoeverre zie je dat terug?
10. Zowel in de hoofdstukken over Kasja als in die over Lennart zitten veel natuurbeschrijvingen. Hoe beleeft elk van hen het bos?
11. Kasja installeert zich in het vakantiehuisje De Roek, als ze bij Lennart weggegaan is. Hoe beleeft ze de eerste nacht daar?
12. 'Hij heeft Aromat in huis (...) en er verschuift iets in mijn beeld van hem' (p. 229). De aanblik van een la vol smaakmakers in het huis van Charles waar ze zich toegang toe heeft verschaft, doet iets met Kasja. Wat is dat denk je?
13. Welke toekomst zie jij voor de relatie tussen Kasja en Lennart?
14. Van der Haar schrijft veel lange zinnen met opsommingen. Hoe heb je die ervaren?
15. Wat vind je van de manier waarop Van der Haar de twee verhaallijnen uiteindelijk bij elkaar brengt?
16. In het slothoofdstuk meldt Lennart aan Kasja dat zijn moeder heeft gebeld en heeft gezegd dat de in coma liggende Meijke haar hand heeft bewogen. Hij is zelf in het bos, waar het 'blauw ziet' van de politie. 'Dit is het begin, dit is echt het begin!', luidt de slotzin. Hoe vul jij dat open einde in?
17. In hoeverre vind je *De kuil* een roman met een maatschappelijke boodschap?

18. Recensent Lies Schut schrijft in *De Telegraaf* (16-6-2023) dat in de roman 'personages weinig contouren krijgen'. In *NRC* (21-4-2023) stelt Thomas de Veen: 'Van der Haar is echt goed in het tonen van haar personages in sprekende details. Ze toont ermee hun machteloosheid, hun onmacht, en hun menselijkheid.' Hoe denk jij over de uitwerking van de personages in de roman?

19. In een interview met auteur Gijs Wilbrink op de website van het Internationaal Literatuur Festival Utrecht (zie onder 'Achtergronden') zegt Van der Haar: 'als ik door een boek op een bepaalde manier kan leren hoe anderen ergens naar kijken, dan is het geslaagd'. Is *De kuil* voor jou, volgens dit criterium geslaagd?

Achtergronden

Interviews en reacties

1. Video: Laura van der Haar was te gast in de uitzending van *Eus' Boekenclub* op 23 april 2023, waarin de leesclub *De kuil* besprak. De uitzending duurt circa 40 minuten.

https://www.npostart.nl/eus-boekenclub/23-04-2023/VPWON_1345026

2. Audio: Interview met Laura van der Haar over *De kuil* in het programma *Opium* van 12 april 2023 (circa 19 minuten).

<https://www.nporadio4.nl/fragmenten/opium/0a2c4bcb-fdd7-494a-bba1-0d375b81b9b5/2023-04-11-het-gesprek-laura-van-der-haar>

3. Interview van Gijs Wilbrink met Laura van der Haar op de website van het Internationaal Literatuur Festival Utrecht.

<https://ilfu.com/alle-artikelen/de-nieuwe-van-laura-van-der-haar>

4. Interview met Laura van der Haar op de site van de VPROgids.

<https://www.vprogids.nl/boeken/lees/artikelen/2023/Laura-van-der-Haar-over-haar-nieuwe-roman-De-kuil.html>

5. Interview met Laura van der Haar over *De kuil* op de site van *Zin Magazine*.

<https://www.zin.nl/2023/06/22/laura-van-der-haar-de-kuil/>

6 Recensies van *De kuil* op de site van *Literair Nederland* en op de website *Tzum*.

<https://www.literairnederland.nl/recensie-laura-van-der-haar-de-kuil/>

<https://www.tzum.info/2023/06/recensie-laura-van-der-haar-de-kuil/>

7. Recensies van *De kuil* door Hebban-leden.

<https://www.hebban.nl/boek/de-kuil-laura-van-der-haar#total=15>

8. Lees het begin van de roman op de site van Athenaeum Boekhandel.

<https://www.athenaeum.nl/leesfragmenten/2023/de-kuil>

Samenstelling: Marlene Lunter en Frank Hockx